

เรื่อง ศาลจังหวัดนนทบุรีขอให้ส่งความเห็นกรณีคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลใช้บังคับแก่คดีขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญมาเพื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

๑. ความเป็นมาและข้อเท็จจริงโดยสรุป

ปลัดกระทรวงยุติธรรม ได้มีคำร้องลงวันที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยกรณีศาลจังหวัดนนทบุรีขอให้กระทรวงยุติธรรมจัดส่งสำนวนคดีแพ่งหมายเลขแดงที่ ๑๐๔๔/๒๕๒๖ ระหว่าง นายยัง บรมทองชุ่ม กับพวก รวม ๒ คน โจทก์ นางม้วยเอ็ง แซ่ตัน กับพวก ๘ คน จำเลย เรื่อง พระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔ ซึ่งนางศิริพร พรสุทธิชัยพงษ์ จำเลยที่ ๖ ได้ยื่นคำร้องโต้แย้งว่าบทบัญญัติที่ศาลใช้บังคับคดีตามคำพิพากษาฎีกาที่ ๔๔๓๒/๒๕๓๖ ว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และขอให้ส่งความเห็นโต้แย้งของจำเลยที่ ๖ เพื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย ซึ่งตามคำร้องของนางศิริพร พรสุทธิชัยพงษ์ สรุปข้อเท็จจริงได้ว่า นายยัง บรมทองชุ่ม กับพวก รวม ๒ คน เป็นโจทก์ฟ้อง นางม้วยเอ็ง แซ่ตัน กับพวก ๘ คน เป็นจำเลยต่อศาลจังหวัดนนทบุรีขอให้จำเลยโอนขายกรรมสิทธิ์ที่ดิน (นา) ให้แก่โจทก์ทั้งสอง คนละ ๒๕ ไร่ ตามพื้นที่ที่โจทก์เช่าทำนาอยู่เดิม ในราคาไร่ละ ๑๐,๐๐๐ บาท ตามราคาซื้อขายที่จำเลยซื้อไปจากเจ้าของกรรมสิทธิ์ ศาลจังหวัดนนทบุรีเห็นว่า ฟ้องของโจทก์เป็นฟ้องที่เคลือบคลุม พิกษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน โจทก์ฎีกา ศาลฎีกาเห็นว่าฟ้องโจทก์ไม่เคลือบคลุม จึงมีคำพิพากษาที่ ๒๔๕/๒๕๓๑ พิกษายกคำพิพากษาศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ ให้ศาลชั้นต้นมีคำพิพากษาใหม่ ต่อมาศาลจังหวัดนนทบุรีได้พิจารณาพิพากษาใหม่ให้จำเลยทั้ง ๘ คน โอนขายที่ดินให้แก่โจทก์ทั้งสองคนละ ๒๕ ไร่ ในราคาไร่ละ ๑๐,๐๐๐ บาท ตามราคาซื้อขาย ถ้าจำเลยทั้ง ๘ ไม่โอนให้ ให้ถือเอาคำพิพากษาเป็นการแสดงเจตนาของจำเลย จำเลยอุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน จำเลยฎีกา ศาลฎีกามีคำพิพากษาฎีกาที่ ๔๔๓๒/๒๕๓๖ พิกษายืน นางศิริพร พรสุทธิชัยพงษ์ ผู้ร้อง ซึ่งเป็นจำเลยที่ ๖ จึงได้ยื่นคำร้องโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลใช้บังคับแก่คดีขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ สรุปเป็นประเด็นปัญหาที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า

ประเด็นแรก โต้แย้งว่าคำพิพากษาฎีกาที่ ๒๔๕/๒๕๓๑ และคำพิพากษาฎีกาที่ ๔๔๓๒/๒๕๓๖ ผู้พิพากษาลงลายมือชื่อไว้ไม่ครบองค์คณะ แม้ประธานศาลฎีกาจะบันทึกรับรองว่า ผู้พิพากษาที่ไม่ได้ลงนามในคำพิพากษาฎีกา จะได้รับประชุมปรึกษาเป็นองค์คณะ โดยแจ้งเหตุที่ไม่ได้ลงนามว่าไปดำรงตำแหน่งอื่นบ้าง เกษียณอายุราชการบ้าง ก่อนที่จะลงนามในคำพิพากษาฎีกา แต่ประธานศาลฎีกาไม่ได้แจ้งระเบียบข้อความให้ชัดแจ้งว่า “และมีความเห็นฟ้องด้วยคำพิพากษานั้น” คำพิพากษาฎีกาทั้งสองฉบับ จึงไม่ถูกต้อง

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๑ วรรคสอง จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ และต้องด้วยมาตรา ๖ และมาตรา ๒๖๔

ประเด็นที่สอง โต้แย้งว่าศาลจังหวัดนนทบุรีนำพระราชบัญญัติควบคุมการเช่านา พ.ศ. ๒๕๑๗ ซึ่งยกเลิกโดยพระราชบัญญัติการเช่าที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๒๔ ก่อนวันที่โจทก์ฟ้องมาใช้บังคับกับคดีที่ผู้ร้องเป็นจำเลยนั้น เป็นกรณีที่ศาลไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๓๓ และต้องด้วยมาตรา ๖ และมาตรา ๒๖๔

๒. ประเด็นวินิจฉัยเบื้องต้น

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณารัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติว่า “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับคดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย” แล้ว เห็นว่า ประเด็นตามคำร้องในประเด็นแรก เป็นการโต้แย้งการดำเนินการของศาลฎีกาว่าปฏิบัติไม่ถูกต้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๑ วรรคสอง ที่บัญญัติว่า “คำพิพากษาหรือคำสั่งนั้นต้องลงลายมือชื่อผู้พิพากษาที่พิพากษาหรือทำคำสั่ง หรือถ้าผู้พิพากษาคงใดลงลายมือชื่อไม่ได้ก็ให้ ผู้พิพากษาอื่นที่พิพากษาหรือทำคำสั่งคดีนั้น หรืออธิบดีผู้พิพากษาแล้วแต่กรณี จดแจ้งเหตุที่ผู้พิพากษาคงนั้นมิได้ลงลายมือชื่อและความเห็นฟ้องด้วยคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น และกลัดไว้ในสำนวนความ” มิได้เป็นการโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลใช้บังคับแก่คดีคือประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๔๑ วรรคสอง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ กรณีจึงไม่เป็นการโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีต้องด้วยมาตรา ๖ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง

สำหรับประเด็นที่สองที่ว่าศาลนำกฎหมายที่ยกเลิกไปแล้ว ในขณะที่โจทก์ฟ้องมาใช้บังคับแก่คดีที่ผู้ร้องเป็นจำเลย พิจารณาแล้ว เห็นว่า เป็นการโต้แย้งว่าศาลใช้กฎหมายฉบับที่ไม่ถูกต้อง มิได้โต้แย้งว่า กฎหมายนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ กรณีจึงไม่เป็นการโต้แย้งบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีต้องด้วยมาตรา ๖ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง เช่นเดียวกับประเด็นแรก

๓. ผลคำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญ

ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า ให้ยกคำร้องของผู้ร้อง

หมายเหตุ ประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๑๕ ตอนที่ ๘๘ ก
วันที่ ๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๑